

TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HOÁ HÀ NỘI
KHOA VĂN HOÁ DU LỊCH

**PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI TẠI
VƯỜN QUỐC GIA CÔN ĐẢO**

KHOÁ LUẬN TỐT NGHIỆP

Giảng viên hướng dẫn : Th.s Nguyễn Văn Thắng
Sinh viên thực hiện : Nguyễn Thị Ngọc Bích
Lớp : VHDL 14C
Niên khoá : 2006 - 2010

Hà Nội - 2010

MỤC LỤC

LỜI MỞ ĐẦU	1
1.Tính cấp thiết của đề tài.....	6
2.Mục đích nghiên cứu.....	8
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	8
4. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	9
5. Phương pháp nghiên cứu.....	9
6. Bố cục khóa luận.....	10
CHƯƠNG 1: DU LỊCH SINH THÁI VÀ VIỆC PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI TẠI CÁC VƯỜN QUỐC GIA VIỆT NAM	12
1.1 Tổng quan về du lịch sinh thái	6
1.1.1 Khái niệm du lịch.....	12
1.1.2 Khái niệm du lịch sinh thái.....	13
1.1.3 Đặc trưng của du lịch sinh thái.....	16
1.1.4 Các loại hình du lịch sinh thái.....	18
1.1.5 Những nguyên tắc cơ bản của du lịch sinh thái.....	19
1.1.5.1 Cơ sở của nguyên tắc du lịch sinh thái.....	19
1.1.5.2 Nguyên tắc du lịch sinh thái:.....	20
1.2 Du lịch sinh thái ở các Vườn Quốc gia Việt Nam	21
1.3 Tiểu kết chương 1	26
CHƯƠNG 2: ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI TẠI VƯỜN QUỐC GIA CÔN ĐẢO	28
2.1 Giới thiệu về Vườn Quốc Gia Côn Đảo	28
2.1.1 Khái quát về Vườn Quốc Gia Côn Đảo:.....	28
2.1.2 Chức năng của Vườn Quốc Gia Côn Đảo :.....	30

2.2 Tiềm năng phát triển du lịch sinh thái tại Vườn Quốc Gia Côn Đảo

Đảo	30
2.2.1 Tài nguyên du lịch tự nhiên	30
2.2.1.1 Những đặc điểm về địa lý – địa hình – khí hậu của Côn Đảo.....	30
2.2.1.2 Tài nguyên rừng của Vườn Quốc Gia Côn Đảo	35
2.2.1.3 Tài nguyên biển của Vườn Quốc Gia Côn Đảo	43
2.2.2 Tài nguyên du lịch nhân văn.....	49
2.2.2.1 Những đặc điểm về lịch sử văn hóa hấp dẫn du lịch của Côn Đảo	49
2.2.2.2 Hệ thống nhà tù	50
2.2.2.3 Khu nhà chúa đảo.....	52
2.2.2.4 Cầu tàu 914 và Cầu Ma Thiên Lãnh	53
2.2.2.5 Nghĩa trang Hàng Dương.....	54
2.2.2.6 Các di tích văn hóa của Côn Đảo	55
2.2.2.7 Lễ hội	55
2.2.2.8 Dân cư.....	49
2.3 Thực trạng về hoạt động du lịch và Du lịch sinh thái tại Vườn Quốc Gia Côn Đảo	56
2.3.1 Thực trạng phát triển của ngành du lịch tại Côn Đảo	56
2.3.2 Thực trạng nguồn lao động trong ngành du lịch:	58
2.3.3 Thực trạng về cơ sở hạ tầng phục vụ du lịch.....	59
2.3.4 Tổ chức quản lý du lịch tại Côn Đảo	62
2.3.4.1 Cơ cấu quản lý của Vườn Quốc Gia Côn Đảo	62
2.3.4.2 Các tổ chức kinh doanh du lịch tại Côn Đảo	64
2.4 Đánh giá chung về tài nguyên du lịch sinh thái của Vườn Quốc Gia Côn Đảo	68
2.4.1 Tiềm năng phát triển du lịch.....	68
2.4.2. Các sản phẩm du lịch sinh thái của Vườn Quốc Gia Côn Đảo	69

2.4.3 Những hạn chế và khó khăn trong tổ chức hoạt động du lịch sinh thái.....	65
2.5 Tiểu kết chương 2	73
CHƯƠNG 3: MỘT SỐ ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH SINH THÁI TẠI VƯỜN QUỐC GIA CÔN ĐẢO.....	69
3.1 Định hướng phát triển du lịch sinh thái tại Vườn Quốc Gia Côn Đảo...75	
3.1.1 Những cơ sở cho việc định hướng	75
3.1.1.1 Bản chất của du lịch sinh thái và mục tiêu quản lý của Vườn Quốc gia.....	75
3.1.1.2 Các mục tiêu của chiến lược Quốc gia về phát triển Du lịch sinh thái.....	76
3.1.1.3 Tiềm năng du lịch và các vấn đề đặt ra trong hoạt động du lịch ở Vườn Quốc Gia Côn Đảo.....	76
3.1.1 Định hướng phát triển Du lịch sinh thái.....	77
3.2 Một số giải pháp phát triển du lịch sinh thái tại Vườn Quốc Gia Côn Đảo..	78
3.2.1 Giải pháp về đường lối chính sách du lịch.....	78
3.2.2 Cải thiện cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất phù hợp với Du lịch sinh thái	80
3.2.3 Giải pháp đào tạo nguồn nhân lực.....	83
3.2.4 Nâng cao chất lượng sản phẩm du lịch và các chương trình du lịch.....	86
3.2.5 Tuyên truyền, quảng bá hình ảnh khu du lịch và sản phẩm du lịch	88
3.2.6 Giải pháp hợp tác đầu tư.....	90
3.2.7 Tăng cường giáo dục môi trường trong Du lịch sinh thái.....	90
3.2.8 Thu hút sự tham gia của cộng đồng địa phương.....	93
3.2.9 Kết hợp chặt chẽ việc phát triển du lịch với công tác bảo tồn các nguồn tài nguyên du lịch để phát triển du lịch sinh thái bền vững.....	94
3.3 Tiểu kết chương 3.....	96
KẾT LUẬN.....	97
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	93
PHỤ LỤC	

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Như chúng ta đã biết từ thời Thomas Cook, du lịch đã thay đổi rất nhiều cả về mặt lý luận lẫn thực tiễn. Du lịch đang là một trong những ngành công nghiệp lớn nhất thế giới và không có một dấu hiệu nào cho thấy nó sẽ phát triển chậm lại vào thế kỉ XXI. Doanh thu từ du lịch trung bình tăng 9%/năm trong suốt 16 năm liền liên tục. Tổ chức du lịch thế giới (UNWTO) ước tính doanh thu từ du lịch quốc tế sẽ đạt khoảng 1550 tỷ đô la vào năm 2010. Đó là sự phát triển chung của ngành du lịch và du lịch sinh thái là một phần của ngành, suy ra sự tăng trưởng và những đóng góp đáng kể của nó là không thể phủ nhận.

Kể từ khi được nhận ra như một hiện tượng du lịch vào những năm đầu của thập niên 80, du lịch sinh thái đã phát triển nhanh chóng trở thành một hiện tượng có tính toàn cầu. Số người mong muốn được tìm hiểu thiên nhiên, đặc biệt là thiên nhiên hoang dã ngày càng tăng. Họ là những du khách muốn được nhìn thấy, cảm nhận thấy và muốn được tìm hiểu về thiên nhiên hoang dã. Đáp ứng nhu cầu đó, nhiều quốc gia có tài nguyên thiên nhiên phong phú đã tận dụng lợi thế của mình trong việc đầu tư vào lĩnh vực du lịch sinh thái. Trong số các quốc gia đó phải kể đến các nước như Mỹ, Kenya, Costa Rica, Đức, Canada... Các tổ chức du lịch quốc tế và các tổ chức phi chính phủ khác cũng có những đóng góp nhỏ trong việc nghiên cứu và hỗ trợ cho các quốc gia trong quy hoạch và vấn đề tài chính cho việc hình thành các khu bảo tồn thiên nhiên hoang dã.

Việt Nam là một quốc gia có tài nguyên thiên nhiên phong phú và hệ sinh thái đa dạng điển hình. Đây chính là tiềm năng lớn cho vấn đề phát triển du lịch sinh thái ở Việt Nam. Trong chiến lược phát triển Du lịch Việt Nam

năm 2010-2020, du lịch sinh thái là một trong những loại hình được Đảng và Nhà nước Việt Nam xác định là hướng phát triển quan trọng nhất. Đây cũng là hướng cơ bản và lâu dài nhằm khai thác có hiệu quả các nguồn tài nguyên du lịch của Việt Nam. Hiện nay, đất nước ta có 32 vườn quốc gia trên toàn quốc, 7 khu dự trữ sinh quyển thế giới cùng các khu bảo tồn thiên nhiên, các khu rừng di tích lịch sử văn hóa kết hợp hài hòa với hệ thống biển đảo, rừng núi, hồ đầm. Tuy nhiên, vấn đề khai thác, sử dụng các Vườn Quốc gia, các khu bảo tồn thiên nhiên vẫn chưa được tiếp cận một cách đúng đắn trên cơ sở khoa học nhằm vừa khai thác sử dụng, vừa bảo vệ bền vững các tiềm năng du lịch và môi trường.

Nằm chơi vơi giữa vùng biển Đông Nam của Tổ quốc, cách thành phố Vũng Tàu 180 km, Vườn quốc gia Côn Đảo thuộc huyện Côn Đảo, tỉnh Bà Rịa-Vũng Tàu có diện tích 20.000 ha, trong đó gần 6.000 ha rừng nằm trên 14 đảo; diện tích vùng bảo vệ đa dạng sinh vật biển rộng 14.000ha; vùng đệm trên biển bao quanh vùng đa dạng sinh học biển có diện tích 20.500ha. Có thể coi Côn Đảo như một cầu nối cho sự phát tán sinh vật từ trung tâm đa dạng của vùng biển Ấn Độ-Tây Thái Bình Dương đến vùng biển ven bờ của Việt Nam. Đặc biệt, mối liên hệ của rạn san hô, thảm cỏ biển và rừng ngập mặn đã tạo nên một môi trường thuận lợi cho sinh sản, ương giống và bảo tồn các loài sinh vật biển. Vùng nước nông ven đảo cũng là nơi phân bố nhiều loài động vật quý như rùa biển, cá heo, bò biển (dugong)... Sự đa dạng sinh học của vùng biển Côn Đảo có ý nghĩa quốc gia rất to lớn về bảo tồn thiên nhiên biển Việt Nam. Ở đây còn có một số quần thể sinh vật đặc hữu quý hiếm được đưa vào Sách Đỏ gồm 44 loài, bao gồm 2 loài rong, 2 loài sinh vật ngập mặn, 3 loài san hô, 12 loài thân mềm, 1 loài giáp xác, 4 loài da gai, 7 loài cá, 7 loài bò sát, 5 loài chim và 1 loài thú. Với những lợi thế và tiềm năng đó, ngày 21/1/2009, Thủ tướng Chính phủ đã ban hành Quyết định số 120 về việc phê duyệt Dự án tổng thể quy hoạch tổng thể đầu tư phát triển Vườn quốc gia đến

năm 2020. Mục đích bảo tồn đa dạng sinh học, cảnh quan thiên nhiên nơi đây đã được Ngân hàng thế giới đưa vào danh sách “Các vùng được ưu tiên bảo vệ cao nhất”, trong hệ thống các vùng bảo vệ biển trên toàn cầu. Do đó, tôi đã lựa chọn đề tài “ Phát triển du lịch sinh thái tại Vườn Quốc Gia Côn Đảo” làm đề tài khóa luận tốt nghiệp chuyên ngành Văn hóa du lịch của mình với mong muốn đem đến cho những người làm trong ngành du lịch, khách du lịch và người dân địa phương có cái nhìn khái quát nhất về tài nguyên thiên của Vườn Quốc gia Côn Đảo. Từ đó, tìm ra phương hướng, giải pháp để khai thác, sử dụng tiềm năng vốn có của Côn Đảo một cách hiệu quả và bảo vệ tốt nhất các nguồn tài nguyên và môi trường của Vườn Quốc gia Côn Đảo.

2. Mục đích nghiên cứu

Thông qua bài khóa luận, những mục đích sau đây sẽ được làm rõ:

- Khái quát về Vườn Quốc gia Côn Đảo, đánh giá chính xác thực trạng tiềm năng du lịch của Vườn Quốc gia Côn Đảo
- Đánh giá hiện trạng khai thác sử dụng tiềm năng du lịch tại Vườn Quốc gia Côn Đảo
- Nêu ra một số định hướng và giải pháp nhằm phát triển du lịch sinh thái có hiệu quả và hòa hợp với việc bảo tồn các giá trị về tự nhiên, môi trường, nhân văn, văn hóa, xã hội tại Vườn Quốc gia Côn Đảo
- Thiết lập một số tour - tuyến - điểm du lịch nhằm kết hợp các giá trị của tài nguyên du lịch sinh thái ở Vườn Quốc gia Côn Đảo.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

Đối tượng: khóa luận tập trung nghiên cứu du lịch dưới góc độ phát triển du lịch sinh thái ở một khu du lịch cụ thể đó là Vườn Quốc Gia Côn Đảo thuộc tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu.

Phạm vi nghiên cứu: Phạm vi không gian được giới hạn là khu vực Vườn Quốc Gia Côn Đảo thuộc tỉnh Bà Rịa – Vũng Tàu

4. Lịch sử nghiên cứu vấn đề

Du lịch sinh thái là một loại hình du lịch mới đang nhận được rất nhiều sự quan tâm. Đã có nhiều các bài nghiên cứu về loại hình du lịch này. Ngay tại trường Đại học Văn hóa Hà Nội cũng đã có những đề tài nghiên cứu về loại hình du lịch sinh thái và phát triển du lịch sinh thái tại các Vườn Quốc gia và các khu dự trữ sinh quyển như đề tài “ Phát triển du lịch sinh thái tại khu dự trữ sinh quyển đồng bằng sông Hồng”; “ Phát triển du lịch sinh thái tại Vườn Quốc gia Cát Bà”...Song tại Vườn Quốc gia Côn Đảo, một Vườn Quốc gia với rất nhiều tiềm năng du lịch, đa dạng sinh học cao cùng với những di tích lịch sử quý giá lại chưa có một tài liệu nào đề cập về việc phát triển du lịch sinh thái tại đây. Chính vì những lý do trên, tôi đã mạnh dạn chọn khu vực này làm đề tài cho khóa luận của mình.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp điều tra thực địa:

Để thực hiện khóa luận, tác giả đã khảo sát thực địa tại Vườn Quốc Gia Côn Đảo, làm việc với cơ quan địa phương để thu thập tư liệu, quan sát trực tiếp, phỏng vấn nhân dân địa phương và những người có trách nhiệm.

- Phương pháp phân tích, tổng hợp, so sánh

Đây là phương pháp chính được sử dụng để xử lý tư liệu trong phòng sau khi đã thu thập các tài liệu, số liệu từ các nguồn khác nhau và từ thực tế

- Phương pháp bản đồ

Trong bài khóa luận đã sử dụng một hệ thống các bản đồ chức năng để nghiên cứu bao gồm bản đồ quy hoạch VQG Côn Đảo, bản đồ hiện trạng sử dụng đất đai huyện Côn Đảo, bản đồ quy hoạch các điểm tuyến du lịch sinh thái VQG Côn Đảo và nhiều biểu đồ, đồ thị để xác định một cách chính xác tổ chức lãnh thổ du lịch của địa bàn nghiên cứu.

6. Bố cục khóa luận

Ngoài phần Mở đầu và Kết luận, Mục lục, Tài liệu tham khảo, nội dung khóa luận được kết cấu thành ba chương:

Chương 1: Du lịch sinh thái và việc phát triển du lịch sinh thái tại các Vườn Quốc gia Việt Nam

Chương 2: Đánh giá thực trạng phát triển du lịch sinh thái tại Vườn Quốc gia Côn Đảo

Chương 3: Một số định hướng và giải pháp phát triển du lịch sinh thái tại Vườn Quốc gia Côn Đảo

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Lê Xuân Ái, Huỳnh Văn Hùng, Bùi Việt (2009), *Vườn Quốc Gia Côn Đảo*, NXB Kim Đồng, Hà Nội.
- [2] Lê Huy Bá (2009), *Du lịch sinh thái*, NXB Khoa học và Kỹ thuật, Hà Nội.
- [3] Phan Hòa Bình, Hồng Phúc, Thanh Huyền (2008), *Cẩm nang du lịch Côn Đảo*, NXB Thông tấn, TP. Hồ Chí Minh.
- [4] Hứa Phước Ninh (2005), “Côn Đảo hướng tới mục tiêu phát triển năm 2020”, *Kinh tế và dự báo*, 10, tr.45-48
- [5] PGS.TS Trần Nhoãn (2005), *Tổng quan du lịch*, Trường Đại học Văn hóa Hà Nội, Hà Nội.
- [6] Nguyễn Chí Thành (2004), *Tài nguyên động, thực vật rừng Vườn Quốc Gia Côn Đảo*, NXB Nông nghiệp, TP. Hồ Chí Minh.
- [7] Thủ tướng chính phủ (2005), *Quyết định số 264/2005/QĐ-TTg phê duyệt Đề án phát triển kinh tế-xã hội huyện Côn đảo, tỉnh Bà Rịa-Vũng tàu đến năm 2020*.
- [8] Nguyễn Đình Thống (1999), *Côn Đảo di tích và danh thắng*, NXB Quân đội nhân dân, Hà Nội
- [9] Nguyễn Thị Tú (2006), *Những giải pháp phát triển du lịch sinh thái Việt Nam trong xu thế hội nhập*, LATS Kinh tế, Trường đại học Thương mại, Hà Nội
- [10] Nguyễn Quyết Thắng (2005), “Giáo dục môi trường và phát triển du lịch sinh thái”, *Du lịch Việt Nam*, 2, tr.43,63.
- [11] Các Internet website: [http:// www.vietnamtourism.com](http://www.vietnamtourism.com)
[http:// www.condaopark.com.vn](http://www.condaopark.com.vn)
[http:// www.bariavungtau.com](http://www.bariavungtau.com)
[http:// www.dulichcondaovn](http://www.dulichcondaovn)